

Nghị luận xã hội và nghị luận văn học

1. Nghị luận xã hội và nghị luận văn học

Văn nghị luận là một thể loại có truyền thống lâu đời, có giá trị và tác dụng hết sức to lớn trong trường kì lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc ta. Có thể kể đến: Chiếu dời đô (1010), của Lý Công Uẩn, Đại cáo bình Ngô (1427) của Nguyễn Trãi,... Và đặc biệt, từ thế kỉ XX trở đi, văn nghị luận ngày càng phát triển mạnh mẽ với hàng loạt tên tuổi nổi tiếng mà tiêu biểu nhất là Chủ tịch Hồ Chí Minh với bản Tuyên ngôn Độc lập (1945).

Có thể nói trong suốt trường kì lịch sử, văn nghị luận phản ánh rõ nhất đời sống tinh thần, tư tưởng, ý chí và khát vọng của cả một dân tộc. Đó là lòng yêu nước nồng nàn; là tinh thần tự hào về một dân tộc có truyền thống lịch sử - văn hóa lâu đời, giàu tư tưởng nhân nghĩa, là ý chí “Không có gì quý hơn độc lập, tự do”, khát vọng hòa bình, tinh thần “Quyết tử cho tổ quốc quyết sinh”.

Bên cạnh phản ánh tư tưởng yêu nước, chống xâm lăng, văn nghị luận còn phản ánh tinh thần và ý chí của cha ông ta trong công cuộc dựng nước. Đó là khát vọng muốn xây dựng một quốc gia hùng cường, độc lập; là tư tưởng coi trọng người hiền tài.

Không chỉ nói lên tư tưởng, ý chí và khát vọng của một dân tộc, văn nghị luận còn phản ánh nhận thức thẩm mỹ và quan niệm của cha ông ta về văn chương, nghệ thuật. Có thể nói, càng ngày văn nghị luận càng phát triển mạnh mẽ, càng trở nên đa dạng và phong phú.

Nếu nhìn từ đề tài, ta có thể chia văn nghị luận thành hai loại lớn:

- Nghị luận xã hội: là những bài văn bàn về các vấn đề xã hội - chính trị: một tư tưởng, đạo lí; một lối sống cao đẹp; một hiện tượng tích cực hoặc tiêu cực của đời sống; một vấn đề về thiên nhiên, môi trường,...
- Nghị luận văn học: là những bài văn bàn về các vấn đề văn chương - nghệ thuật: phân tích, bàn luận về vẻ đẹp của tác phẩm văn học, trao đổi về một vấn đề lí luận văn học hoặc làm sáng tỏ một nhận định văn học sử,...

Nhìn chung, cả hai loại văn nghị luận đều nhằm phát biểu tư tưởng, tình cảm, thái độ, quan điểm của người viết một cách trực tiếp về các vấn đề chính trị, đạo đức, lối sống,... và về văn học bằng một ngôn ngữ trong sáng, với những lập luận chặt chẽ, mạch lạc, giàu sức thuyết phục

2. Các dạng đề văn nghị luận

a. Đề nghị luận xã hội

- Nghị luận về một tư tưởng, đạo lí: dạng đề này thường nêu một câu danh ngôn, một nhận định, đánh giá nào đó để yêu cầu người viết bàn luận và thể hiện tư tưởng, quan điểm, thái độ của mình.
- Nghị luận về một hiện tượng đời sống: dạng đề này thường nêu lên một hiện tượng, một vấn đề có tính thời sự, được dư luận xã hội trong nước cũng như cộng đồng quốc tế đang quan tâm.
- Nghị luận về một vấn đề xã hội được đặt ra trong các tác phẩm văn học: dạng đề này kết hợp kiểm tra được cả về năng lực đọc - hiểu tác phẩm văn học, cả về kiến thức xã hội và khả năng nghị luận.

b. Đề nghị luận văn học

- Nghị luận về tác phẩm văn học: dạng đề này nhằm kiểm tra năng lực cảm thụ văn học của người viết. Đối tượng cảm thụ ở đây có thể là thơ, truyện, kịch hoặc văn nghị luận, có thể là toàn bộ tác phẩm, cũng có thể là đoạn trích.
- Nghị luận về một ý kiến bàn về văn học: đối tượng bàn luận ở đây có thể là một nhận định về văn học sử, về nội dung hay nghệ thuật của tác phẩm; hoặc một ý kiến về lí luận văn học.

Mời các bạn tham khảo thêm các bài viết dưới đây của chúng tôi:

[Soạn văn 12 ngắn gọn](#)

[Tác giả - Tác phẩm Ngữ Văn 12](#)

Phân tích tác phẩm lớp 12

20 đề đọc hiểu thi THPT Quốc gia môn Ngữ văn

vndoc